

DECIZIE

despre sistarea procesului pentru controlul constituționalității hotărîrilor
Parlamentului nr.1-XVIII, nr.2-XVIII și nr.3-XVIII din 28 august 2009

nr. 2 din 08.09.2009

Monitorul Oficial nr.140-141/16 din 11.09.2009

* * *

Curtea Constituțională în componența:

Dumitru PULBERE	– președinte
Alina IANUCENCO	– judecător-raportor
Victor PUȘCAȘ	– judecător
Petru RAILEAN	– judecător-raportor
Elena SAFALERU	– judecător
Valeria ȘTERBET	– judecător

grefier Ludmila Chihai, cu participarea lui Vladimir Țurcan, Vadim Mișin, deputați în Parlament, autori ai sesizării, Serghei Sîrbu, reprezentantul autorilor sesizării, Aurel Băieșu, Alexandru Tănase, deputați în Parlament, reprezentanți ai Parlamentului, Alexandru Arseni, Victor Popa și Gheorghe Susarenco, reprezentanți ai Parlamentului, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității hotărîrilor Parlamentului nr.1-XVIII, nr.2-XVIII și nr.3-XVIII din 28 august 2009.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputaților în Parlament Vladimir Voronin, Vladimir Țurcan, Maria Postoico, Anatolie Zagorodnii, Ivan Calin, Eugenia Ostapciuc, Vasile Iovv, Iurie Stoicov, Valentin Guznac, Vadim Mișin, Oleg Reidman, Oxana Domenti, Natalia Vișotina, Petru Porcescu, Iurie Muntean, Inna Șupac, Oleg Babenco, Svetlana Popa, Igor Vremea, Galina Balmoș, depusă la 1 septembrie 2009, în conformitate cu art.24 și art.25 lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 lit.a) și art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 2 septembrie 2009 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorii-raportori și explicațiile participanților la proces, Curtea Constituțională

A CONSTATAT:

La 28 august 2009, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.2304-IV din 17 august 2009, a fost convocat Parlamentul Republicii Moldova ales la 29 iulie 2009. Ședința de constituire a Parlamentului a fost prezidată de către deputatul cel mai în vîrstă. După prezentarea de către Președintele Curții Constituționale a raportului privind rezultatele alegerilor parlamentare și validarea mandatelor deputaților aleși, deputații aleși pe listele Partidului Liberal Democrat, Partidului Liberal, Partidului Democrat și Alianței „Moldova Noastră” au constituit fracțiunile parlamentare. La solicitarea reprezentantului grupului parlamentar al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova de a amîna ședința de constituire a Parlamentului, întrucît nu a fost formată fracțiunea parlamentară a partidului și nu a fost aleasă conducerea fracțiunii, președintele ședinței a anunțat că ședința de constituire a Parlamentului va continua pe data de 4 septembrie 2009.

Fracțiunile parlamentare ale Partidului Liberal Democrat, Partidului Liberal, Partidului Democrat și Alianței „Moldova Noastră”, care întrunesc 53 de deputați, au declarat constituirea majorității parlamentare, au aprobat ordinea de zi și au procedat la alegerea Președintelui Parlamentului, adoptînd Hotărîrea nr.1-XVIII privind formarea Comisiei pentru efectuarea alegerii prin vot secret a Președintelui Parlamentului, Hotărîrea nr.2-XVIII privind aprobarea procesului-verbal nr.1 al ședinței Comisiei pentru efectuarea alegerii prin vot secret a Președintelui Parlamentului și Hotărîrea nr.3-XVIII pentru alegerea Președintelui Parlamentului.

În sesizare se menționează că după întreruperea legală ședința Parlamentului din 28 august 2009 a continuat, fiind prezidată de un deputat neîmputernicit legal. 48 de deputați aleși pe lista Partidului Comuniștilor din Republica Moldova nu au constituit fracțiunea parlamentară și nu au participat la formarea Comisiei pentru efectuarea alegerii prin vot secret a Președintelui Parlamentului, nu și-au

înaintat candidatura și nu și-au exercitat dreptul de vot la alegerea Președintelui Parlamentului, prin urmare, se afirmă în sesizare, hotărârile respective ale Parlamentului au fost adoptate cu încălcarea Regulamentului Parlamentului și contravin prevederilor articolelor 1, 2, 5, 7, 15, 16, 38, 39, 41, 54, 55, 60 și 64 din Constituție.

Hotărârile contestate ale Parlamentului au fost examinate în fond în ședință plenară, în modul stabilit de Codul jurisdicției constituționale.

După încheierea deliberărilor, desfășurate cu respectarea art.55 din Codul jurisdicției constituționale, au fost puse la vot propunerile judecătorilor, înregistrându-se paritate de voturi.

Ca urmare, conform art.27 alin.(2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.66 alin.(5) din Codul jurisdicției constituționale, actele normative contestate ale Parlamentului se prezumă constituționale, iar procesul asupra cauzei se sistează.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.26 și art.27 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.61, art.64 și art.66 alin.(5) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se sistează procesul pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr.1-XVIII din 28 august 2009 privind formarea Comisiei pentru efectuarea alegerii prin vot secret a Președintelui Parlamentului, Hotărârii Parlamentului nr.2-XVIII din 28 august 2009 privind aprobarea procesului-verbal nr.1 al ședinței Comisiei pentru efectuarea alegerii prin vot secret a Președintelui Parlamentului și Hotărârii Parlamentului nr.3-XVIII din 28 august 2009 pentru alegerea Președintelui Parlamentului, fiind prezumate constituționale.

2. Prezenta Decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE **Dumitru PULBERE**

Chișinău, 8 septembrie 2009.

Nr.2.

OPINIE SEPARATĂ

**expusă în temeiul art.27 alin.(5) din Legea cu privire la Curtea
Constituțională și art.67 din Codul jurisdicției constituționale**

Prin decizia din 2 septembrie 2009 Curtea Constituțională a acceptat spre examinare în fond sesizarea unui grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XVIII-a pentru controlul constituționalității unor hotărâri ale Parlamentului. La etapa examinării preliminare m-am pronunțat pentru inadmisibilitatea acestei sesizări. La începutul ședinței plenare din 8 septembrie 2009 reprezentanții Parlamentului au depus un demers pentru sistarea procesului pentru motivul că sesizarea nu ține de competența Curții Constituționale, care a fost respins. Prin decizie, înregistrându-se paritate de voturi, Curtea a sistat procesul, actele contestate fiind prezumate constituționale.

Deși sînt de acord cu decizia de sistare a procesului, consider necesar să expun prezenta opinie pentru următoarele considerente.

În decizia Curții privind sistarea procesului pentru motivul înregistrării parității de voturi nu sînt aduse argumentele celor trei judecători, care au considerat că actele contestate sînt normative și sînt neconstituționale, și argumentele celorlalți trei judecători, care au considerat că actele contestate comportă caracter individual și nu țin de competența Curții, procedură pe care o consider incorectă. Or, societatea este în drept să cunoască motivele care au servit ca bază la adoptarea deciziilor respective.

1. Sînt de părere că sesizarea trebuia să fie respinsă la etapa examinării preliminare sau să fie sistat procesul pînă la examinarea sesizării în fond. Admițînd sesizarea spre examinare și supunînd-o ulterior examinării în fond, Curtea și-a încălcat propria jurisprudență.

Conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită controlul constituționalității hotărîrilor Parlamentului. În Hotărîrea nr.16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova”, revizuită prin Hotărîrea nr.39 din 09.07.2001, se enunță următoarele: „**Actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic și public deosebit, nu pot face obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept.**”

Pentru că în ședință părțile nu s-au referit la hotărîrile citate, menționez că pînă la adoptarea ultimei, în 2001, Curtea Constituțională avea o altă jurisprudență în acest domeniu, care a fost schimbată

radical. Așadar, acceptînd spre examinare sesizarea în cauză, Curtea Constituțională a ignorat propria interpretare a normelor constituționale și astfel a încălcat rigorile Constituției Republicii Moldova.

2. Hotărîrile contestate au același obiect: alegerea Președintelui Parlamentului Republicii Moldova. Aceste acte vizează o singură persoană, deci, sînt acte cu caracter individual, care nu au caracter coercitiv și general, nu au o aplicare multiplă, și nu reglementează probleme de drept. Potrivit art.140 alin.(1) din Constituție, nu orice act, dar numai legile și **actele normative** devin nule din momentul adoptării hotărîrii corespunzătoare a Curții. Avînd în vedere aceste prevederi, precum și prevederile art.31 alin.(3) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea trebuia să respingă sesizarea, prin care se contestă acte care nu reglementează probleme de drept. Raționamentul că actul nu conține probleme de drept și nu comportă caracter normativ a fost invocat de Curte în mai multe decizii de respingere a sesizărilor¹.

¹ 1. Decizia din 01.04.2002 asupra sesizării deputaților în Parlament Iurie Roșca, Vlad Cubreacov și Ștefan Secăreanu pentru controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr.800-XV din 25 ianuarie 2002 “Privind încuviințarea trimiterii în judecată pe cauză contravențională a unor deputați în Parlament”, M.O.,2002, nr.50-52, art.13.

2. Decizia din 03.03.2003 pentru respingerea sesizării unui grup de deputați în Parlament, M.O., 2003, nr.48, art.7.

3. Decizia din 25.12.2003 privind respingerea sesizării unui grup de deputați în Parlament, M.O., 2004, nr.1-5, art.2.

4. Decizia nr.4 din 09.12.2004 privind sistarea procesului pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr.508 din 17 mai 2004 “Despre aprobarea Regulamentului provizoriu privind inventarierea bunurilor agricole arendate”, M.O., 2004, nr.241, art.30.

5. Decizia din 18.05.2004 asupra sesizării unui grup de deputați în Parlament, M.O., 2004, nr.83-87, art.17.

6. Decizia din 28.02.2006 asupra sesizării deputatului în Parlament Gheorghe Susarenco, M.O., 2006, nr.39-42, art.5.

7. Decizia nr.3 din 04.12.2007 privind sistarea procesului pentru controlul constituționalității excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(2) art.12 din Legea nr.1225-XII din 8 decembrie 1992 “Privind reabilitarea victimelor represiunilor politice” în redacția Legii nr.186-XVI din 29 iunie 2006, M. O.,2007, nr.194-197, art.24.

8. Decizia din 18.12.2008, M. O., 2008, nr.237-240, art.16.

3. Unul din principiile de activitate ale organului legislativ suprem este principiul autonomiei regulamentare. Curtea Constituțională a respectat consecvent acest principiu în mai multe decizii de respingere a sesizărilor², în una din ele menționînd că „numai Parlamentul este în măsură să decidă asupra modalităților, procedurilor și condițiilor în care procedează la luarea unor măsuri, potrivit principiului autonomiei regulamentare, în virtutea căruia el își stabilește modul de organizare și desfășurare a propriilor activități, evident în condițiile dispozițiilor constituționale”³.

² 1. Decizia nr.5 din 28.09.2000 asupra cauzei privind controlul constituționalității art.4 alin.(1)-(4) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, M.O., 2000, nr.124-126, art.35.

2. Hotărîrea nr.1 din 03.02.98 cu privire la controlul constituționalității art.4 alin.(3) și (4) din Regulamentul Parlamentului, M.O.,1998, nr.22-23, art.13.

³ Decizia din 14.01.2004 pentru respingerea sesizării unui grup de deputați pentru controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova nr.489-XV din 5 decembrie 2003, M.O., 2004, nr.26-29, art.7.

Consider că și în acest caz Curtea Constituțională trebuia să-și respecte propria jurisprudență și să respingă sesizarea ca nefiind de competența ei.

JUDECĂTOR AL CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

8 septembrie 2009.